

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА**

ПРОГРАМА
атестаційного екзамену
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 231 «Соціальна робота»
для денної форми навчання

з дисципліни «Методи соціальної роботи»

Затверджено на засіданні
науково-методичної комісії
соціологічного факультету
протокол № 8 від 13 квітня 2021 р.
Голова науково-методичної комісії
соціологічного факультету

Юлія СОРОКА

Харків – 2021

Програма атестаційного екзамену з дисципліни «Методи соціальної роботи» є нормативним документом для контролю знань випускників, які претендують на отримання освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 231 «Соціальна робота» в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. Програма складається з питань за базовими дисциплінами, а також рекомендованої літератури.

Методи соціальної роботи. Поняття та сутність методів соціальної роботи. Принципи класифікації методів соціальної роботи, їх види. Філософські та загальнонаукові методи соціальної роботи, їх види. Сутність та зміст психологічних методів, їх зв'язок з моделями соціальної роботи цього напрямку, їх види. Критерії вибору психологічних методів щодо надання допомоги клієнту. Використання в соціальній практиці психодіагностичних та психоаналітичних методів. Методи діагностики психологічного стану клієнта, психологічне консультування. Метод інтервенції.

Поняття та сутність соціально-педагогічних методів, їх використання в соціальній роботі. Процес соціально-педагогічного впливу на клієнта. Види соціально-педагогічних методів. Метод формування свідомості, його зміст. Переконавання, навчання, їх особливості. Методи організації діяльності соціального працівника з клієнтом: методи доручення, соціального навчання, закріплення позитивного досвіду.

Методи медико-соціальної роботи. Зміст, форми і методи медико-соціальної роботи, їх спрямованість на захист здоров'я і життя представників соціально-уразливих прошарків. Методи медико-соціальної роботи: організаційно-консультативні, соціально-медичного захисту, попередження соціального і психічного напруження, депресій, психічних і соматичних захворювань.

Управлінські методи, їх використання в соціальній роботі. Організаційно-розпорядчі методи, нормативно-правове регулювання діяльності соціальних установ. Види організаційних методів (інструкції, положення і т. ін.).

Соціологічні методи дослідження у соціальній роботі, специфіка їх використання. Методи анкетування, їх види, інтерв'ю, соціометричний метод, тощо.

Характеристика групи методів за об'єктами соціальної роботи: індивідуальні, групові методи та методи соціальної роботи у громаді. Методи індивідуальної соціальної роботи, їх сутність та специфіка. Види індивідуальних методів. Метод індивідуальної соціальної роботи – case-work М. Річмонд, його сутність, загальні елементи (процедури), що його складають. Методи групової соціальної роботи. Методи організації роботи у групах самопомоги, сімейної терапії, анонімних алкоголіків, наркоманів тощо. Мета групової соціальної роботи. Методи організації і координації групової діяльності.

Методи соціальної роботи у громаді і взаємодія соціального працівника з представниками різних НДО та інших організацій на місцевому, регіональному, державному рівнях. Мета та задачі соціальної роботи у громаді. Методи соціального планування, створення асоціацій мешканців. Організації сумісних дій з муніципальними органами влади та самоврядування, методи використання соціального замовлення тощо.

Ресурсне забезпечення соціальної роботи. Зовнішні та внутрішні ресурси соціальної роботи. Технології соціальної роботи в загальній структурі соціальних технологій. Специфіка технологій в соціальній роботі. Соціальна профілактика в соціальній роботі. Приклади застосування профілактики в практиці соціальної роботи. Діагностичні методи в соціальній роботі, їх види, особливості використання. Соціальна терапія як технологія соціальної роботи. Адаптація та реабілітація в соціальній роботі. Стадії, види адаптації, основні механізми. Особливості адаптації у різних груп клієнтів. Принципи та мета соціальної реабілітації. Різновиди соціальної реабілітації. Етапи реалізації реабілітаційних заходів. Соціально-професійна реабілітація. Соціально-психологічна реабілітація. Соціально-медична реабілітація. Соціально-педагогічна реабілітація. Соціальне консультування та посередництво в соціальній роботі. Види

консультування. Принципи реалізації консультування. Етапи соціального консультування. Основні форми та способи консультування. Сутність соціального посередництва. Соціальне посередництво в конфліктній ситуації. Соціальна опіка і піклування в соціальній роботі. Соціальна експертиза в соціальній роботі. мета, функції соціальної експертизи. Специфіка соціальної експертизи і межі її застосування. Технології соціального передбачення, прогнозування та проектування в соціальній роботі. Маркетингові технології в соціальній роботі. Технології попередження та подолання професійного вигорання та професійної деформації в соціальній роботі.

Соціальна робота з різними групами клієнтів. Старість і старіння як соціальні феномени. Завдання соціальної роботи, спрямовані на подолання негативних стереотипів щодо старості. Правила надання соціальних послуг людям похилого віку, яких повинні дотримуватися соціальні працівники. Реабілітація та соціальна допомога як основні напрями роботи з літніми людьми у вітчизняній практиці соціальної роботи. Мережа соціальних служб, що надають послуги людям похилого віку в Україні.

Захист прав дітей як один із пріоритетних напрямів соціальної роботи. Конвенція ООН про права дитини та класифікація прав дітей. Законодавчі засади державної політики в сфері забезпечення прав дітей в Україні. Представлення та відстоювання інтересів як напрям соціальної роботи із захисту прав дітей. Соціальна робота з дітьми, які залишилися без батьківського піклування. Система державного догляду за дітьми-сиротами й дітьми, позбавленими батьківського піклування, в Україні. Напрями деінституціалізації дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Гейткіпінг як концепція й механізм реформування системи опіки над дітьми-сиротами й дітьми, позбавленими батьківського піклування. Методи соціальної роботи із дітьми, які залишилися без батьківського піклування: методи запобігання дитячій бездоглядності та інституціалізації дітей; методи роботи з вихованцями інтернатних закладів; методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, старшого шкільного віку. Методи роботи з дітьми вулиці. Напрями соціальної роботи із дітьми, які перебувають у конфлікті із законом. Соціальна робота із профілактики правопорушень серед неповнолітніх, реабілітації дітей, які перебувають у конфлікті із законом.

Напрями соціальної роботи з молоддю.

Порядок взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах. Етапи соціальної роботи із сім'ями, що опинилися в складних життєвих обставинах. Методи діагностування проблем сімей. Форми соціальної підтримки сім'ї. Надання соціальних послуг сім'ям, що опинилися в складних життєвих обставинах. Соціальний супровід сімей. Соціальна робота з сім'ями, які виховують дітей раннього віку, щодо формування навичок усвідомленого батьківства й запобігання відмова від немовлят. Соціальні послуги жінкам, які опинилися в складних життєвих умовах, що перешкоджають виконанню материнського обов'язку. Соціальна робота з прийомними сім'ями.

Насильство в сім'ї як соціальна проблема. Форми й методи соціальної роботи із жінками – жертвами сімейного насильства. Форми й методи соціальної роботи із дітьми, які зазнали насильства в сім'ї. Форми й методи соціальної роботи із людьми похилого віку, які зазнали насильства в сім'ї.

Люди з функціональними обмеженнями як об'єкт соціальної роботи. Принципи соціальної роботи з людьми, що мають функціональні обмеження. Форми та методи соціальної роботи з людьми, які мають функціональні обмеження. Реабілітація як провідний метод соціальної роботи з даною групою клієнтів. Соціальні послуги, що надаються людям з функціональними обмеженнями в Україні. Проблеми здійснення соціальної роботи з людьми, які мають функціональні обмеження, в Україні.

Люди, які мають психічні розлади, як об'єкт соціальної роботи. Особливості та принципи соціальної роботи з людьми із психічними розладами. Методи соціальної

роботи з людьми, які мають психічні розлади. Система надання соціальних послуг даній категорії клієнтів в Україні та її головні недоліки.

Люди з інтелектуальною недостатністю як об'єкт соціальної роботи. Теоретичні засади й принципи соціальної роботи з людьми із інтелектуальною недостатністю. Особливості соціальної роботи з людьми із інтелектуальною недостатністю за місцем проживання та правила її організації. Система надання соціальних послуг людям із інтелектуальною недостатністю в Україні та головні її недоліки.

Бездомність як соціальне явище. Організація соціальної роботи з бездомними в Україні та головні її недоліки. Застосування практики вуличної соціальної роботи в роботі з бездомними.

Делінквентна поведінка як один із різновидів девіантної поведінки. Перевиховання, виправлення та ресоціалізація засуджених. Соціальна робота в місцях позбавлення волі. Технології соціальної роботи із засудженими в пенітенціарних закладах. Особливості соціальної роботи з неповнолітніми засудженими. Соціальна робота з особами, звільненими з місць позбавлення волі. Особливості соціальної роботи з жінками, які повернулися з місць позбавлення волі. Соціальна робота з неповнолітніми й молоддю, які повернулися з місць позбавлення волі. Проблеми ресоціалізації та адаптації колишніх засуджених в Україні.

Зловживання наркотичними й іншими психоактивними речовинами як соціальна проблема. Принципи соціальної роботи з людьми, залежними від психоактивних речовин. Споживачі ін'єкційних наркотиків як об'єкт соціальної роботи. Моделі допомоги споживачам ін'єкційних наркотиків. Програми соціальної роботи із наркозалежними особами. Застосування практики вуличної соціальної роботи для споживачів ін'єкційних наркотиків. Система допомоги особам із залежністю від наркотичних речовин в Україні.

ВІЛ-інфіковані та хворі на СНІД особи як об'єкт соціальної роботи. Загальні принципи організації та надання допомоги ВІЛ-інфікованим та хворим на СНІД людям. Медико-біологічні й соціально-психологічні моделі соціальної роботи із спеціальними групами клієнтів – хворими на СНІД. Патронажна робота з хворими на СНІД.

Учасники бойових дій як об'єкт соціальної роботи. Теоретичні засади дослідження проблем учасників бойових дій. Учасники бойових дій в зоні проведення антитерористичної операції (операції об'єднаних сил) як новий об'єкт соціальної роботи в Україні. Система державних пільг і гарантій, що передбачені для учасників бойових дій українським законодавством, проблеми їхньої реалізації. Основні форми соціальної роботи з учасниками бойових дій. Соціальна робота з ветеранами ООС/АТО та їхніми сім'ями як особливий напрям соціальної роботи в сучасному українському суспільстві.

Соціальний аудит. Соціальний аудит як різновид прикладного соціального дослідження. Соціальний аудит та корпоративна соціальна відповідальність. Соціальний аудит як соціолого-діагностична технологія.

Поняття корпоративної соціальної відповідальності. Етапи становлення корпоративної соціальної відповідальності як практики. Етапи становлення концепції корпоративної соціальної відповідальності. Міжнародний стандарт соціальної відповідальності ISO/DIS 26000 (2010) «Керівництво з соціальної відповідальності». Головні поняття соціальної відповідальності. Принципи соціальної відповідальності. Зацікавлені сторони та взаємодія з ними. Основні проблеми та теми соціальної відповідальності. Поняття соціальної (нефінансової) звітності. Етапи розвитку соціальної (нефінансової) звітності. Форми соціальної (нефінансової). Міжнародні стандарти з соціальної (нефінансової) звітності: Рекомендації зі звітності сталого розвитку 2002 (GR), стандарт GRI, стандарти AA1000. Етапи підготовки соціального (нефінансового) звіту. Підтвердження соціальних (нефінансових) звітів. Конкурси соціальних звітів.

Поняття «аудит», особливості його виникнення. Етапи, чинники, проблеми та тенденції розвитку соціального аудиту у світі. Типи аудиту. Поняття соціального аудиту.

Функції соціального аудиту. Об'єкти та суб'єкти соціального аудиту. Види соціального аудиту. Напрями соціального аудиту. Моделі соціального аудиту. Вимоги до соціального аудитора. Процедура проведення соціального аудиту: головні етапи та методи. Етап підготовки до соціального аудиту. Етап збору інформації. Етап аналізу інформації. Етап підготовки звіту з соціального аудиту. Аудиторські докази: поняття та типи. Аудиторські процедури: поняття та типи. Аудиторський ризик: поняття та способи визначення. Документи соціального аудиту (план, програма соціального аудиту, угода на проведення соціального аудиту, письмо-зобов'язання агентства соціального аудиту, договір про проведення соціального аудиту, бланк реєстрації аудиторських доказів). Підсумковий звіт за результатами соціального аудиту. Чинники, етапи та проблеми становлення соціального аудиту в Україні.

Система організації соціальних служб. Особливості формування системи організації соціальних служб в Україні. Визначення поняття – соціальна служба. Класифікація соціальних служб за масштабами, змістом та напрямками діяльності. Функції соціальних служб, напрямки їх діяльності. Суб'єкти і об'єкти соціальної роботи в системі соціальних служб. Види соціальних служб в залежності від клієнтів. Ресурсне забезпечення діяльності соціальних служб, фінансування, кадри. Економічні аспекти діяльності системи соціальних служб в Україні.

Правове регулювання діяльності державних соціальних служб. Державна служба зайнятості, її функції. Напрямки діяльності територіальних центрів зайнятості. Єдиний соціальний внесок та наповнення Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Управління соціального захисту населення: соціальні послуги та соціальна допомога. Діяльність Прозорих офісів: мета створення та особливості функціонування. Структура Пенсійного фонду України. Територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг): структура, мета та завдання діяльності. Клієнти територіальних центрів надання соціальних послуг: особливості та види роботи. Центри соціальних служб, напрямки діяльності та функції. Соціальні служби надання допомоги бездомним особам: головні завдання та напрямки діяльності. Особливості інтегрованих соціальних служб.

Організація діяльності соціальної служби: організаційна структура оргонограма. Діяльність приватних служб та громадських організацій соціальної спрямованості в Україні. Діяльність міжнародних соціальних служб. Досвід роботи Червоного Хреста в Україні. Основні напрямки діяльності Благодійного фонду Карітас України. Волонтерський рух в Україні, взаємодія з соціальними службами. Обов'язки волонтерських організацій та права волонтерів. Взаємодія державних та муніципальних соціальних служб з громадськими організаціями: впровадження соціального замовлення. Діяльність єдиної соціальної мережі: досвід впровадження у м. Харкові. Соціологічний аналіз ефективності діяльності соціальних служб (критерії оцінки, показники, методи збору та аналізу соціологічної інформації).

Рекомендована література:

1. Закон України «Про соціальні послуги» від 17.01.2019 р. №2671-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 18, стор. 5, стаття 73.
2. Воробей В., Журовська І. Нефінансова звітність: інструмент соціальної відповідального бізнесу. Київ : Представництво ООН в Україні, Ініціатива Глобального договору в Україні, 2010. 84 с.
3. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації : навч.-метод. комплекс / автор.-упоряд. О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський та ін. / за заг. ред. І. Д. Звереві, Ж. В. Петрочко. Київ : Фенікс, 2007. 528 с.

4. Калінеску Т. В. Шаповалова Т. С., Ліхоносова Т. С. Соціальний аудит та інспектування. Луганськ : Східноукраїнський нац. ун-т ім. В. Даля, 2012. 312 с.
5. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти соціальної роботи з дітьми та молоддю. Київ : УДЦ ССМ. 2002.
6. Капська А. Й. Соціальна робота : навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2011. 400 с.
7. Каптерев А. И. Социальный аудит: бизнес лицом к человеку. Москва : «Литера», 2010. 283 с.
8. Колот А. М. Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теоретичних поглядів. *Економічна теорія*. 2013. № 4. С. 5–26.
9. Клос Л.С., Микитенко Н.О. Вступ до практичної соціальної роботи (на прикладі вивчення досвіду України та Канади): навчально-метод. посіб. для студентів спеціальності «Соціальна робота» вищих навчальних закладів. Львів : Вид-во національного університету «Львівська політехніка», 2005. 140 с.
10. Кривоконь Н. І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні : навч. посіб. Чернігів : Чернігівський державний технологічний університет, 2012. 320 с.
11. Кубіцький С. О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах : навч. посіб. 3-тє вид., доп. і перероб. Київ : Міленіум, 2015. 300 с.
12. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціальна робота (теорія і практика) : навч. посіб. Київ : ПК ДСЗУ, 2007. 341 с.
13. Лукашевич М. П. Теорія і методи соціальної роботи : навч. посіб. / М. П. Лукашевич, І. І. Мигович. 3-є вид., доп. та перероб. Київ : МАУП, 2013. 168 с.
14. Мазурик О. В. Соціальний аудит: теоретичні засади та технологія застосування в Україні. Донецьк : Східний видавничий дім, 2013. 316 с.
15. Международные стандарты социального аудита / сост. О. В. Мазурик, Ю. С. Білоног, Е. Г. Ярышева. Донецк : ЦСА, 2011. 508 с.
16. Международный стандарт ISO 26000:2010 «Guidance on social responsibility» «Руководство по социальной ответственности». URL : <http://www.ksovok.com/standarts.php>.
17. Національні стандарти соціального аудиту / уклад. О. В. Мазурик, Ю. С. Білоног. Донецьк : ЦСА, 2011. 396 с.
18. Нечосіна О. Функціонування системи соціальних послуг в Україні : короткий опис. Київ. 2019. 16 с.
19. Охріменко О. О., Іванова Т. В. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Київ : Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», 2015. 180 с.
20. Павленок П. Д. Технологии социальной работы в различных сферах жизнедеятельности: учеб. пособие. 2-е издание, переработанное и дополненное. Москва : Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2006. 596 с.
21. Пантюк И. В. Методы и технологии социальной работы : конспект лекций. Минск : БГУ, 2014. 301 с.
22. Практикум з соціальної роботи : навчально-метод. посіб. / уклад. О. М. Шевчук. Умань : ФОП Жовтий, 2016. 100 с.
23. Семигіна Т. В. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
24. Современные технологии социальной работы : уч. пособ. / А. В. Старшинова, Е. Б. Архипова и др. Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та. 2019. 168 с.
25. Социальный аудит : учебник / под ред. А. А. Шулуса, Ю. Н. Попова. Москва : АТИСО, 2008. 524 с.

26. Соціальна робота : навч. посіб. : в 3 ч. Ч. 3: Робота з конкретними групами клієнтів / за ред. Т. Семигіної та І. Григи. Київ : Вид. дім Києво-Могилянська академія, 2004. 178 с.
27. Социальная работа: теория и практика : уч. пособ. / Отв. ред. Е. И. Холостова, А. С. Сорвина. Москва : ИНФРА-М, 2002. 427 с.
28. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін. / за заг. ред. І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
29. Соціальна робота з різними групами клієнтів : курс лекцій з дисципліни. Тернопіль : Тернопільський національний економічний університет, 2014. 75 с.
30. Соціальний захист населення сучасної України: проблеми та шляхи їх вирішення : монографія / В. В.Харабет та ін. / за ред. І. Ф. Марченко. Маріуполь : ПДТУ, 2017. 246 с.
31. Теорії і методи соціальної роботи : підручник для студ. вищ. навч. закладів / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. 3-є вид. Київ : Академвидав, 2012. 328 с.
32. Терминологический словарь социального аудита / сост. О. В. Мазурик, Д. В. Куртов. Донецк : ЦСА, 2009. 64 с.
33. Технологии социальной работы: учебник / под ред. В. И. Жукова. Москва, 2011. 388 с.
34. Технология социальной работы: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под ред. И. Г. Зайнышева. Москва : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. 240 с.
35. Технология социальной работы: учебник для бакалавров / под ред. Е. И. Холостовой, Л. И. Кононовой. Москва : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2014. 478 с.
36. Тюття Л. Т., Иванова І. Б. Соціальна робота : теорія і практика : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання. 2008. 574 с.
37. Управління діяльністю соціальних служб: метод. посіб. / Гусак Н. та ін. / за ред. О. Іванова, Н. Гусак. Київ : К.І.С., 2013. 178 с.
38. Технология социальной работы : учеб. пособ. / под. ред. В. А. Филатова, М. В. Станкова и др. Омск : Изд-во ОмГТУ, 2008. 124 с.
39. Фирсов М. В., Студенова Е. Г. Технология социальной работы : учебник. Москва : КНОРУС. 2016. 344 с.
40. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури. 2006. 464.
41. Щербань С., Шейко Р., Левкіна Г. Посібник з моніторингу та оцінювання надання соціальних послуг в Україні. Харків : ХІСД, 2017. 112 с.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ЗАВДАННЯ

Комплексний атестаційний екзамен «Методи соціальної роботи» передбачає виконання певних атестаційних завдань та є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно та надійно визначає рівень освітньої та професійної підготовки випускників за спеціальністю 231 «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Теоретичне випробування спрямоване на виявлення знань з методів соціальної роботи, а також навичок самостійного застосування методів соціальної роботи, мислення й письмового викладу власних думок. Відповідаючи на питання, студент повинен продемонструвати знання з поставлених питань, а також вміння обґрунтовано давати відповідь та належним чином її оформлювати.

Комплексний атестаційний екзамен «Методи соціальної роботи» складається в письмовій формі та містить чотири етапи:

1 та 2 етапи – письмова відповідь на запитання у відкритій формі, що дозволяє перевірити сформованість відповідних знань з дисциплін професійного циклу, які

визначено в освітньо-професійній програмі підготовки бакалавра з соціальної роботи як такі, що виносяться на атестацію.

3 етап – письмове розв’язання аналітичної задачі, що дозволяє перевірити сформованість відповідних умінь та навичок з дисциплін професійного циклу, які визначено в освітньо-професійній програмі підготовки бакалавра з соціальної роботи як такі, що виносяться на атестацію.

4 етап – тестова перевірка знань з дисциплін професійного циклу, які визначено в освітньо-професійній програмі підготовки бакалавра з соціальної роботи як такі, що виносяться на атестацію.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Кількість балів за відповідь на кожне питання розподіляється таким чином:			
1 питання	2 питання	3 питання	Тестове завдання
24-30 балів Відповідь повна, обґрунтована і оформлена належним чином	24-30 балів Відповідь повна, обґрунтована і оформлена належним чином	18-20 балів Завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином	20 балів За кожну правильну відповідь на тестове запитання студент одержує 1 бал.
16-23 балів Відповідь повна, але допущені 1-3 незначні помилки в її обґрунтуванні та/або її оформленні.	16-23 балів Відповідь повна, але допущені 1-3 незначні помилки в її обґрунтуванні та/або її оформленні.	12-17 балів Завдання виконано повністю, але допущені незначні неточності у розрахунках або оформленні; або при належному оформленні завдання виконано не менше ніж на 80%	
8-15 балів Відповідь повна, але допущені більше 3-х незначних помилок в її обґрунтуванні та/або оформленні. Відповідь неповна, допущені помилки в її обґрунтуванні та/або оформленні.	8-15 балів Відповідь повна, але допущені більше 3-х незначних помилок в її обґрунтуванні та/або оформленні. Відповідь неповна, допущені помилки в її обґрунтуванні та/або оформленні.	6-11 балів Завдання виконано не менше ніж на 50% за умови належного оформлення; або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні	
0-7 балів Відповідь повністю або майже відсутня.	0-7 балів Відповідь повністю або майже відсутня.	0-5 балів Завдання зовсім не виконано або виконано менше ніж на 50%	
30 балів	30 балів	20 балів	

Підсумкова оцінка з комплексного атестаційного екзамену є сумарною з оцінок, одержаних за кожний з етапів та виставляється відповідно до 100-бальної та чотирирівневої шкали оцінювання:

- «відмінно» (90-100 балів);
- «добре» (70-89 балів);
- «задовільно» (50-69 балів);
- «незадовільно» (1-49 балів).